

Wymagania edukacyjne historia kl. IV I półrocze

Ocena celująca

Uczeń:

- ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych,
- wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu,
- omawia genezę polskich symboli narodowych,
- przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych,
- charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego,
- ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego,
- porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego,
- przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach,
- poprawnie posługuje się terminem : *Andegawenowie*.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów,
- poprawnie posługuje się terminami: „*mała ojczyzna*”, „*uczta u Wierzyńka*”, *teoria heliocentryczna*, *Polonia*,
- podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków,
- wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery,
- podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu,
- oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er,
- przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego,
- wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka,
- przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu,
- zna wydarzenia związane z datami: 1002–1018,
- wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego,
- wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego,
- charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę,
- opisuje zjazd monarchów w Krakowie,
- podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie,
- opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów.

Ocena dobra

Uczeń:

- wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych,
- poprawnie posługuje się terminami : *tradycja*, *region*, *era*, *epoka historyczna*, *Słowianie*, *pogani*, *biskupstwo*, *herb*, *baszta*, *dziedziniec*,
- podaje przykłady regionalnych tradycji,
- przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych,
- określa początek i koniec wieku,
- poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu,
- zna wydarzenia związane z datą 966,

- przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego,
- wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego,
- wyjaśnia cele założenia oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej,
- charakteryzuje kodeks rycerski,
- przedstawia okoliczności zawiązania unii polsko-litewskiej,
- wymienia postanowienia unii w Krewie,
- przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: *archeologia, źródła historyczne, naród, ród, drzewo genealogiczne, Piastowie, relikwie, gród, drużyna, pasowanie, paż, giermek,*
- dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych,
- podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych,
- przedstawia polskie symbole narodowe,
- przedstawia najważniejsze święta państwowe,
- zamienia cyfry arabskie na rzymskie,
- porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie,
- wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”,
- zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025, 1364, 1370,
- podaje przykłady średniowiecznych zakonów,
- wyjaśnia powiedzenie: *Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną,*
- wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem,
- zna wydarzenia związane z datami: 1385, 1410
- wyjaśnia powiedzenie: *polegać jak na Zawiszy.*

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń, żak, fosa, kopia, ojczyzna, patriotyzm, rycerz, fosa, kopia, zamek, symbole narodowe,*
- podaje przykłady pamiątek rodzinnych,
- dostrzega różnice między mapą a planem,
- umieszcza daty na osi czasu,
- wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice,
- przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie,
- wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski,
- wie, kto był pierwszym królem Polski,
- opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu,
- wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi podać dat ważnych dla Polski wydarzeń,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie wymieni nazwisk królów z dynastii Piastów i Jagiellonów,
- nie korzysta z możliwości poprawy ocen i spotkań w ramach konsultacji z nauczycielem,
- przy pomocy nauczyciela nie potrafi posłużyć się terminami: *współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń, żak, fosa, kopia, ojczyzna, patriotyzm, rycerz, fosa, kopia, zamek, symbole narodowe,*
- nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat.

II półrocze

Ocena celująca

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami : „*cud nad Wisłą*”, *minister, eksport, import, konklawe, kardynał, pontyfikat*,
- wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego,
- wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki,
- wskazuje na mapie rozbiory Polski,
- wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej,
- wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa Mazurka Dąbrowskiego,
- wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło,
- opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej,
- opisuje przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej,
- przedstawia przebieg powstania warszawskiego,
- wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”,
- przedstawia krótką biografię Jana Pawła II.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- wyjaśnia słowa Zamoyskiego: *Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*,
- przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry,
- wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w. ,
- poprawnie posługuje się terminami: *husaria, wielki wceyr, wojna partyzancka, Nagroda Nobla, powstanie warszawskie, stan wojenny, Okrągły Stół*,
- przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania,
- przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej,
- przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania,
- przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja,
- wie, kiedy *Mazurek Dąbrowskiego* został polskim hymnem narodowym,
- charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego,
- opisuje charakter, przebieg i skutki powstania styczniowego,
- charakteryzuje postaci *Witolda Pileckiego* i *Danuty Siedzikówny*,
- wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla,
- wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu.

Ocena dobra

Uczeń:

- charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa,
- zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski oraz ich dokonania,
- poprawnie posługuje się terminami: *wojna podjazdowa, odsiecz wiedeńska, działalność konspiracyjna*,
- wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego,
- opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady,
- przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla,
- wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego,
- wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie,
- wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej,
- charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki.

- opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego,
- wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie;
- wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego,
- zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989,
- zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę i Annę Walentynowicz.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: *kanclerz, hetman, branka, dyktator, Armia Krajowa, Szare Szeregi, konstytucja, Naczelnik Państwa, komunizm, bolszewicy*
- charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego,
- wskazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej,
- charakteryzuje postaci gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego,
- zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683,
- zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795, 1863-1864, 1914–1918; 11 listopada 1918 r..
- charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie,
- wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego,
- wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”,
- zna wydarzenia związane z datą 1 sierpnia 1944 r.,
- wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych;
- wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”
- charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: *I wojna światowa, szlachta, potop szwedzki, hymn państwowy,*
- zna królów Polski: *Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego,*
- wymienia państwa, które dokonały rozbiorów,
- zna imię i nazwisko autora hymnu państwowego,
- zna słowa hymnu Polski,
- wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym,
- zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.,
- odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej,
- zna wydarzenia związane z datą 1 września 1939 r.,
- opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją,
- wie, kim był Karol Wojtyła,
- podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela nie potrafi podać dat ważnych dla Polski wydarzeń,
- przy pomocy nauczyciela nie potrafi wymienić nazwisk królów polskich i państw, które dokonały rozbiorów Polski,
- nie zna słów hymnu narodowego,
- nie korzysta z możliwości poprawy ocen i spotkań w ramach konsultacji z nauczycielem,
- przy pomocy nauczyciela nie potrafi posłużyć się terminami: *I wojna światowa, szlachta, potop szwedzki, hymn państwowy*,
- nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat.

